

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Kraków/ Małopolska (Galicja)/ Austro-Węgry

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum im. hr. Emeryka Hutten-Czapskiego w Krakowie

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

kolekcja prywatna udostępniona w 1904 r.

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Kolekcja numizmatyczna: zbiory monet, medali, rycin, pieczęci, autografów, biblioteka, galeria obrazów im. Łozińskich, Szymkiewicza, zbiory hr. Rusockiego, Poleskich, Budzynowskiej i Schmidta Ciężyńskiego.

Daty działalności / zakres czasowy:

od 1903 II oddział Muzeum Narodowego w Krakowie dostępne do 1939. Od 2013 r. do dzisiaj.

Dostępność

pełna

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmin a/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Kraków ul. Piłsudskiego 12	Kraków ul. Wolska 12
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW		
GODZINY OTWARCIA	wt.-pt. 10.00-16.00 sb. 10.00-18.00 nd. 10.00-16.00	codziennie: 10.00-16.00 zimą: 11.00-15.00
DYREKTORZY	kierownik Działu: Agnieszka Kosińska	1904- Marian Gumowski
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadopt owany)		

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

--

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

<i>Monumentis Patriae naufragio ereptis</i> (Pamiętkom ojczystym ocalonym z burzy dziejowej).

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

--

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

założyciel: Emeryk Hutten-Czapski, hr. (1828-1896)
--

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Od 1904 r. Marian Gumowski - kierownik, adiunkt Muzeum Narodowego

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

--

Kalendarium (historia instytucji)

Emeryk Hutten-Czapski, ur. w 1828 roku w Stańkowie na Białorusi, kolekcjoner gł. numizmatów, w 1851 został członkiem Towarzystwa Archeologiczno-Numizmatycznego. Na

pocz. lat 60. nabył i przebudował pałac w Stańkowie, tam umieścił swoje zbiory - 20 tys. książek, ryciny, obrazy i kilkanaście tys. numizmatów, tkaniny słuckie, zbroje, ordery polskie, odznaki masońskie, porcelana, szkło, brązy, pamiątki historyczne. Początkowo zbierał przedmioty związane ze Starą Rusią, potem zagrabione w Polsce polonica. Przez 20 lat (1871-1891) zajmował się pracą naukową w zakresie numizmatyki. Owocem tej pracy był wydany w Petersburgu i Krakowie *Catalogue de la collection des medailles et monnaies polonaise, du Comte Emeric Hutten-Czapski*. Po zamachu i śmierci cara Aleksandra II postanowił przenieść się do Krakowa. Nabył jednopiętrowy pałacyk zbudowany 10 lat wcześniej przez architekta Siedeka przy ul. Wolskiej. W styczniu 1895 roku "polska" część zbiorów (za zgodą carskich władz) przyjechała do Krakowa. Z czasem pałacyk okazał się zbyt mały. Czapski zdecydował się na dobudowanie pawilonu. Zaprojektowało go w 1895 roku znane krakowskie biuro architektoniczne Spółki Stryjeński Pokutyński. Nad wejściem do pawilonu umieścił napis *Monumentis Patriae naufragio ereptis* (Pamiętkom ojczystym ocalonym z burzy dziejowej). W przyziemiu i na I. piętrze umieszczono przyścienne szafy ze strannie skatalogowaną biblioteką, pośrodku zaś gabloty z numizmatami, zabytkami sztuki i rzemiosła artystycznego.

Jednak wkrótce Hutten-Czapski zachorował na tyfus i nocą, z 22 na 23 lipca 1896 roku zmarł. Po jego śmierci, w dobudowanym do pałacyku pawilonie muzealnym otwarto prywatne muzeum, które następnie decyzją żony kolekcjonera, Elżbiety z Meyendorffów Czapskiej (1833-1916) i jej synów, zostało w 1903 roku przekazane za pośrednictwem Gminy Miasta Kraków, Muzeum Narodowemu. Kierownikiem muzeum został znawca numizmatyki dr Marian Gumowski, adiunkt Muzeum Narodowego. Od tego czasu Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego funkcjonowało jako II oddział Muzeum Narodowego w Krakowie. Z powodu braku miejsca w Sukiennicach, w pałacyku i pawilonie umieszczono galerię im. Łozińskich ze Lwowa, biblioteki: Adama Wolańskiego z Rudki na Podolu oraz dra Wacława Lassockiego z Nałęczowa, a także kolekcje hr St. Rusieckiego z Trojanki i Goldsteina. Znalazły się tutaj również darowizny: Wł. Bartynowskiego (ryciny), Umińskiego i Wiktora Windyk-Wittyga (monety, pieczęcie, autografy i exlibrisy), Biesiadeckiego z Firlejowa, radcy Smolina oraz Wdowiszewskiego i Steingrabera.

W 1909 r. na ogrodzeniu przed pałacykiem umieszczono wyobrażenie Chimery - rzeźbę Henryka Kunzeka, strzegącą kolekcji.

Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego, ze stałą ekspozycją funkcjonowało do roku 1939, po którym zostało zamknięte dla publiczności na ponad 70 lat. W wyniku realizacji finansowanego z Unii Europejskiej projektu Europejskie Centrum Numizmatyki Polskiej, 28 czerwca 2013 r. zostało ponownie otwarte dla publiczności i odzyskało dawną świetność.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Dział numizmatyczny, dział rycin (głównie portretów), dział starożytności polskich (porcelana z XVIII w., bogaty zbiór polskich orderów, znaków zaszczytnych, tłoków pieczętnych i odznak wolnomularskich, pasy słuckie, puchary) oraz bogata biblioteka, licząca wiele rzadkich druków polskich od pocz. XVI do XIX w.

Gabinet numizmatyczny - 50 000 monet i medali, w tym - gabloty z monetami: monety polskie, monety litewskie, Jana Olbrachta, Zygmunta I (m.in. dukaty koronne), Zygmunta Augusta, Stefana Batorego. Medale srebrne wybijane z polecenia Stanisława Augusta, medale osób prywatnych od XVI do XVIII, medale Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego, Stanisława Leszczyńskiego, Marii Leszczyńskiej, Augusta II, medale porozbiorowe, religijne, zbiór monet greckich i rzymskich, w tym monety miejskie. Ordery i

honorowe odznaki: medale, krzyże, gwiazdy, itp. Szafa ze szkłem i porcelaną: puchary, kielichy, wazony, filizanki, karafki, talerze, itp.

Gabinet rycin - do 80 000 obiektów.

W 1908 r. ze względu na brak miejsca w Sukiennicach, w Muzeum hr. Hutten-Czapskich, wystawiano również część obiektów podarowanych lub złożonych w depozycie Muzeum Narodowemu w Krakowie, jak kolekcja malarstwa polskiego Feliksa Jasińskiego oraz mistrzów dawnych, głównie włoskich z daru rodziny Łozińskich. Obrazy i przykłady przemysłu artystycznego z daru St. hr. Rusieckiego oraz zbiory Ludwika Goldsteina.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Kolekcja numizmatyczna Hutten Czapskiego:

Wiele cennych monet i medali od średniowiecza do XVIII wieku, jak np. srebrne denary Bolesława Chrobrego z ok. 1000 roku, unikatowa moneta z XII wieku z czasów Mieszka Starego z inskrypcjami hebrajskimi, numizmaty z czasów Jagiellonów i Wazów, m.in. floren Władysława Łokietka – pierwsza polska złota moneta oraz pierwszy polski talar koronny Zygmunta I Starego, warta uwagi złota studukatówka Zygmunta III Wazy wybita w 1621 roku w Bydgoszczy.

Do późniejszych rzadkich obiektów należy teczka na monety króla Stanisława Augusta Poniatowskiego i Bilet Kasowy Królestwa Polskiego za 100 zł z 1824 roku.

Strategia pozyskiwania zbiorów

dary i zakupy

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Kolekcja Emeryka hr. Hutten-Czapskiego

Bartynowski, Michałowski, Lasocki - (dla Muzeum Narodowego)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Muzeum składało się z dwóch sal, jedna na parterze, druga na piętrze. W sali na dole mieścił się zbiór numizmatyczny: gabloty i szafa z monetami i medalami polskimi, książki polskie od XV do XVII w., zbiór szkła i porcelany, kolekcja orderów i autografów polskich. W sali pierwszego piętra znajdowała się biblioteka zawierająca książki XVIII i XIX w. oraz elementy uzbrojenia, hełmy, włócznie, kopie, ryngrafy, dokumenty, symbole/odznaki masońskie, liczne pamiątki.

Wystawy czasowe

Wystawa portretów polskich z XVI i XVII w.

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Catalogue de la collection des medailles et monnaies polonaise, du Comte Emeric Hutten-Czapski, Petersburg - Kraków 1871-1891, 4 tomy i 1. w rękopisie.

F. Kopera, *Spis druków epoki Jagiellońskiej w zbiorze Emeryka Hutten-Czapskiego*, Kraków 1900.

Katalog zbiorów hr. Emeryka Hutten-Czapskiego, Muzeum Narodowe w Krakowie, [Kraków] 1904

Spis rycin w zbiorze hr. Emeryka Hutten-Czapskiego - rękopis autorstwa kolekcjonera.

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Przewodnik po Muzeum im. hr. Emeryka Hutten-Czapskiego w Krakowie, Kraków 1908.

M. Szukiewicz, *Dzieje, rozwój i przyszłość Muzeum Narodowego w Krakowie*, Kraków 1909, s. 54-62.

M. Kocójowa, *Zarys historii zbioru Emeryka Hutten-Czapskiego*, *Rozprawy i Sprawozdania Muzeum Narodowego w Krakowie*, t. 11, 1976, s. 123-184.

M. Kocójowa, „*Pamiętkom ojczystem ocalonym z burzy dziejowej*”. *Muzeum Emeryka Hutten-Czapskiego (Stańków-Kraków)*, Kraków 1978.

Przewodnik po Muzeum im. Hr. Emeryka Hutten-Czapskiego w Krakowie, Kraków 1908

<https://mnk.pl/artukul/emeryk-hutten-czapski-1828-1896-1>

<https://www.rp.pl/artukul/1023607-Otwarcie-Muzeum-im--Emeryka-Hutten-Czapskiego.htm>

↓

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

--

UWAGI:

--

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Małgorzata Wawrzak

Data sporządzenia karty:

2 grudnia 2019

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	